

A88/26 CO:2092992

12 december 1988.

HOOFD CIA OVER GORBACHEV-UITDAGING.

In Washington doet de uitspraak de ronde dat "de poten onder de stoel van de kremlinologen zijn weggezaagd, omdat de lieden die zij altijd volgden hun baan hebben verloren. De kremlinologen weten niet wat er gebeurt, wij trouwens ook niet en GORBACHEV al evenmin". Deze wanhoopskreet mag dan wat overtrokken zijn, maar geeft wel iets weer van de problematiek, waarvoor degenen zich geplaatst zien die zich beroepshalve onder de huidige omstandigheden met de Sovjet Unie moeten bezighouden. Al is wel ongeveer duidelijk dat GORBACHEV er in eerste aanleg op uit is de Sovjet Unie uit het sociaal-economisch slop te halen, er bestaat grote onzekerheid over wat hij (laat staan een eventuele opvolger) zich op langere termijn ten doel zou kunnen stellen. Bovendien passen veel van zijn vernieuwingsinitiatieven en herstructureringsmaatregelen niet in de vertrouwde Sovjetschablonen en blijken zodoende zowel in binnen- als buitenland aanleiding te geven tot heel wat spanningen en onvoorziene neveneffecten, die om te beginnen van de Sovjetleider zelf het uiterste moeten vergen om het overzicht te bewaren. Tot dusver geeft GORBACHEV blijk van een groot gevoel voor timing, flexibiliteit en pragmatisme om de niet geringe moeilijkheden het hoofd te bieden en zijn tegenstrevers een slag voor te blijven. Dat deze situatie ook niet eenvoudig ligt voor westerse intelligencediensten, die toch al op voorhand van beroepsmatige vooringenomenheid worden verdacht, werd ronduit toegegeven door CIA-directeur (en voormalig FBI-hoofd) William WEBSTER tijdens een interview in Langley op 9 december j.l..

Volgens de New York Times heeft WEBSTER er bij deze gelegenheid enerzijds op gewezen dat GORBACHEV's glasnost-politiek de Amerikaanse inlichtingendienst ongeëvenaarde mogelijkheden biedt om zowel met behulp van open als van clandestiene middelen informatie over de Sovjet Unie in te winnen en te analyseren, wat naar zijn mening altijd gold als de moeilijkste taak in spionage-kringen. Maar anderzijds vestigde hij de aandacht op heel nieuwe problemen voor zijn dienst om de president te adviseren hoe te anticiperen en te reageren op de initiatieven van een Sovjetleider, die steeds weer zo "vernieuwend en onvoorspelbaar" blijkt op te treden. Hij stelde vast dat de CIA te maken heeft met een toenemende vraag naar informatie over de Sovjet Unie, maar er tegelijkertijd voor moet waken g - bepaald politiek beleid te bepleiten. "Soms kan het aangeven van bepaalde mogelijkheden de indruk wekken van een pleidooi voor een specifieke zaak; dat is niet wat wij willen", aldus WEBSTER, die kort daarvoor door president-elect BUSH was verzocht om aan te blijven als hoofd van de CIA. Met deze opmerking reageerde hij blijkbaar op

mededelingen over wat de nieuwe president straks van de CIA verwacht, nl. het nauwkeurig dienen van advies zonder haar eigen plannen na te jagen.

WEBSTER lichtte verder toe dat het dankzij glasnost zo toegenomen informatiemateriaal ook inlichtingen bevat, "die zij ons willen doen horen, naast de dingen die wij behoren te weten of anderszins niet ter beschikking kunnen krijgen". Tegelijkertijd gaf hij aan dat glasnost ook "nieuwe ideeën voor het verzamelen van intelligence" aan de hand doet: "Wij krijgen belangrijke informatie uit niet-traditionele clandestiene bronnen die daartoe soms beter acces hebben dan de traditionele spionage-activiteit (zou hebben)". Toen WEBSTER gevraagd werd of hij daarbij het oog had op het besluit van de Sovjet Unie om meer technische delegaties in het land toe te laten, gaf hij daarop een bevestigend antwoord.

Opmerking: het lijkt weinig twijfel dat de Sovjetrussische inlichtingendiensten ook voor eigen doeleinden langs niet-traditionele weg profijt trachten te trekken uit de groeiende uitwisseling van allerlei specialistische delegaties.